YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(ensimmäinen jaosto)

10 päivänä maaliskuuta 2009 *

Asiassa T-68/05,

Aker Warnow Werft GmbH, kotipaikka Rostock (Saksa), ja

Kvaerner ASA, kotipaikka Oslo (Norja),

edustajinaan aluksi asianajaja M. Schütte ja solicitor B. Immenkamp, sittemmin Schütte,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Flynn ja V. Kreuschitz,

vastaajana,

jossa on kyse vaatimuksesta kumota valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Kvaerner Warnow Werftille, 20.10.2004 tehty komission päätös 2005/374/EY (EUVL 2005, L 120, s. 21),

EUROOPAN YHTEISÖJEN
ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja V. Tiili (esittelevä tuomari) sekä tuomarit F. Dehousse ja I. Wiszniewska-Białecka,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.3.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat

1 Neuvosto antoi laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta 21.12.1990 direktiivin 90/684/ETY (EYVL L 380, s. 27). Tuossa direktiivissä säädettiin mahdollisuudesta saada tietyin edellytyksin valtiontukia yhtäältä toimintatukina ja toisaalta Euroopan yhteisössä sijaitseville laivanrakennus- ja laivanmuuntoyrityksille (jäljempänä laivanrakennustelakat) myönnettävinä rakenneuudistustukina.

2 Direktiivin 90/684 4 artiklan 1 kohdassa säädetään toimintatuista, joilla ainoastaan on merkitystä esillä olevassa asiassa, seuraavaa: ”[Laivanrakennustelakoiden] tukia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, jos [laivanrakennusta ja -muuntamista koskevalle] yksittäiselle sopimukselle myönnetyn tuen määrä avustusekvivalentteina laskettuna ei ylitä ylintä yhteistä kattoa, – – joka ilmaistaan prosenttiosuutena tukea edeltävästä sopimusarvosta.” Lisäksi kyseisen direktiivin 11 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikki direktiivissä 90/684 tarkoitetut uudet tai jo olemassa olevat tukiohjelmat ennen niiden toteuttamista.

3 Saksan liittotasavalta ilmoitti komissiolle 24.5. ja 4.6.1991 päivätyillä kirjeillä direktiivin 90/684 11 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti Saksan alueella ja erityisesti entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevia laivanrakennustelakoita koskevat tukijärjestelmät.

4 Komissio päätti 13.9.1991 tekemällään, Saksan liittotasavallalle osoittamallaan päätöksellä (jäljempänä 13.9.1991 tehty päätös) olla vastustamatta ilmoitettuja tukijärjestelmiä. Komissio katsoi tuossa päätöksessä muun muassa direktiivin 90/684 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ”sopimuskohtaisen tuotantotuen” osalta, että ”kilpailuun vastaamiseksi suunnattuja tukia koskevan järjestelmän mukaan [kaikille] saksalaisille laivanrakennustelakoille [voitiin] myöntää tukia, jotka ovat 9,5 % sopimusarvosta (8,7 % sopimusarvosta ennen tukea), jos nämä telakat kilpailevat sellaisissa valtioissa sijaitsevien muiden telakoiden kanssa, joissa maksetaan korkeampia tukia”. Kyseisellä 13.9.1991 tehdyllä päätöksellä korvattiin päätös, jonka komissio oli tehnyt 2.12.1987 päivätyssä kirjeessä ja jolla sallittiin Saksan liittotasavallan myöntävän saksalaisille laivanrakennustelakoille tukea kilpailuun vastaamiseksi (Wettbewerbshilfe, jäljempänä kilpailukykytuki).

5 Neuvosto antoi direktiivin 90/684 muuttamisesta 20.7.1992 direktiivin 92/68/ETY (EYVL L 219, s. 54). Direktiivin 92/68 tarkoituksena oli sallia vain entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitseville laivanrakennustelakoille direktiivissä 90/684 säädettyä korkeampi tuen enimmäismäärä ja helpottaa niiden rakenneuudistusta vähentämällä kuitenkin samalla liikakapasiteettia laivanrakennusteollisuuden maailmanmarkkinoilla.

6 Direktiivillä 92/68 lisättiin direktiiviin 90/684 10 a artiklan 1–3 kohta, joissa säädetään seuraavaa:

”1. [Toimintatukia koskevaa] II lukua ei sovelleta 4 artiklan 6 ja 7 kohtaa lukuun ottamatta entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella 1.7.1990 toimineiden telakoiden laivanrakennus- ja laivanmuuntotoimintoihin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja, telakoille laivanrakennus- ja laivanmuuntotoimintoja varten myönnettäviä toimintatukia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina 31.12.1993 asti edellyttäen, että

a) tuet, joiden tarkoituksena on helpottaa toiminnan jatkamista näillä telakoilla kyseisenä ajanjaksona, eivät ylitä yhdenkään telakan osalta 36 %:n suuruista enimmäismäärää viitearvona käytettävästä vuosittaisen liikevaihdon määrästä, joka lasketaan kolmen vuoden laivanrakennus- ja laivanmuuntotöiden perusteella rakenneuudistuksen jälkeen; nämä tuet on maksettava 31.12.1993 mennessä;

b) 1.7.1990 ja 31.12.1993 välisenä aikana allekirjoitettuja sopimuksia varten ei myönnetä mitään muuta tuotantotukea;

c) [Saksan liittotasavalta] sitoutuu tekemään komission hyväksymän aikataulun mukaisesti ja joka tapauksessa 31.12.1995 mennessä todellisesti ja peruuttamattomasti 40 prosentin suuruisen nettovähennyksen 1.7.1990 olemassa olleesta 545 000 CGT:n (compensated gross tonnages) kapasiteetista;

d) [Saksan liittotasavallan] on osoitettava komissiolle riippumattoman asiantuntijan vuosittain laatimien kertomusten avulla, että maksettuja tukia käytetään ainoastaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevien telakoiden toimintoihin; ensimmäinen tällainen kertomus on toimitettava komissiolle vuoden 1993 helmikuun loppuun mennessä;

3. Komission on varmistuttava siitä, että tässä artiklassa tarkoitetuilla tuilla ei ole vaikutusta kauppaan yhteisen edun vastaisesti.”

7 Treuhandanstalt (jäljempänä THA), joka on julkisoikeudellinen elin, jonka tehtävänä on entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevien telakoiden rakenneuudistus ja yksityistäminen, myi tarjouspyyntömenettelyn ja sitä seuranneiden yksinomaisten neuvottelujen päätteeksi 7.10.1992 tehdyllä sopimuksella (jäljempänä

kauppasopimus) itäsaksalaisen Neue Warnow Werft -telakan, joka oli Kvaerner Warnow Werftin (jäljempänä KWW) edeltäjä, norjalaiselle Kvaerner-konsernille vuonna 1992. KWW:stä tuli Aker Warnow Werft.

8 Saksan liittotasavalta ilmoitti 30.10.1992 komissiolle kauppasopimuksen ja erityisesti valtiontukien maksusuunnitelman, jonka avulla KWW voisi toteuttaa telakan rakenneuudistuksen. Kauppasopimuksen 7 ja 12 artiklasta käy pääasiallisesti ilmi, että valtiontuet, jotka aiottiin suorittaa KWW:lle Warnow Werft -telakan rakenneuudistuksen toteuttamiseksi, oli tarkoitus suorittaa erissä ja niiden suorittamisen edellytyksenä oli komission etukäteen antama lupa.

9 Komissio päätti 10.2.1993 tekemällään, Saksan liittotasavallalle osoitetulla päätöksellä erityisesti direktiivin 90/684 4 artiklan perusteella olla vastustamatta kilpailukykytukia koskevan järjestelmän muutoksia, jotka komissio oli hyväksynyt 13.9.1991 tekemällään päätöksellä.

10 Komissio toistaa 10.2.1993 tekemässään päätöksessä ne tukien enimmäismäärät, jotka se oli hyväksynyt 13.9.1991 tekemässään päätöksessä.

11 Komissio hyväksyi Saksan liittotasavallalle osoitetuilla päätöksillä, jotka tehtiin 3.3.1993 (jäljempänä ensimmäinen lupapäätös), 17.1.1994 (jäljempänä toinen lupapäätös), 20.2.1995, 18.10.1995 ja 11.12.1995, direktiivin 90/684, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 92/68, mukaisesti sen, että KWW:lle myönnetään tukia erissä Warnow Werftin telakan toimintaa ja rakenneuudistusta varten.

12 Ainoastaan ensimmäinen ja toinen lupapäätös ovat merkityksellisiä KWW:lle myönnettyjen toimintatukien osalta.

13 Ensimmäisessä lupapäätöksessä todettiin KWW:lle myönnetyistä toimintatuista seuraavaa:

”Neuvosto antoi laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta annetun direktiivin [90/984] muuttamisesta 20.7.1992 direktiivin [92/68]. Uudessa direktiivissä [92/68] säädetään poikkeuksesta entisessä [Saksan demokraattisessa tasavallassa sijaitseville] laivanrakennustelakoille myönnettäviä toimintatukia koskevaan järjestelmään kiireellisen ja kattavan rakenneuudistuksen toteuttamiseksi, jotta niistä saadaan jälleen kilpailukykyisiä.

Komissio sai [Warnow Werftin laivanrakennustelakan] yksityistämisen osalta Saksan hallitukselta [kauppasopimuksen] lopullisen version selityksineen. Saksan viranomaiset tekivät täydentäviä täsmennyksiä 2.2.1993 pidetyssä neuvottelussa. Komissio sai tällä tavoin tarvittavat tiedot voidakseen arvioida, täyttyivätkö direktiivissä [92/68] poikkeusjärjestelmän osalta säädetyt edellytykset [Warnow Werftin telakan osalta].

Hyväksyessään tämän poikkeuksen komissio vakuutti neuvostolle, että se käyttäisi valvonta- ja seurantavaltaansa sen varmistamiseksi, että [entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitseville] laivanrakennustelakoille myönnetään ainoastaan niiden rakenneuudistuksen osalta ehdottoman välttämättömät tuet.

– –

Komissio päätti laivanrakennusteollisuutta koskevan direktiivin [90/684] ja direktiivin [92/68] säännösten mukaisesti olla vastustamatta tuen ensimmäisen osan maksamista [Warnow Werftin laivanrakennustelakalle] Saksassa. Tämä tukierä muodostuu seuraavasti:

– 45 500 000 Saksan markan [DEM] toimintatuki, josta 11 700 000 [DEM] käytetään korvaamaan osa 1.7.1990 jälkeen tehtyihin, tällä hetkellä toteutettavina oleviin [laivanrakennussopimuksiin] liittyvistä tappioista, 6 100 000 [DEM] kilpailukykytuen rahoittamiseen ja 27 750 000 [DEM] pääoman lisäykseen.

– –”

14 Toisessa lupapäätöksessä todettiin erityisesti KWW:lle myönnetyistä toimintatuista seuraavaa:

”Ottaen huomioon Saksan hallituksen tällä hetkellä [Warnow Werftin laivanrakennustelakan tuotantokapasiteetin osalta] allekirjoittamat sitoumukset komissio on – – päättänyt laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta annetun direktiivin [90/684] ja direktiivin [90/684] muuttamisesta annetun direktiivin [92/68] mukaisesti olla vastustamatta tukien toisen osan maksamista [Warnow Werftin laivanrakennustelakalle] Saksassa; tämä tukierä muodostuu seuraavasti:

– 617 100 000 [DEM:n] toimintatuki, josta 113 500 000 [DEM] maksetaan käteisenä, joka jakautuu 66 900 000 [DEM:n] kilpailukykytukeen ja 1.7.1990 jälkeen allekirjoitettuihin [laivanrakennus]sopimuksiin liittyvien tappioiden osittaiseen kattamiseen tarkoitettuun 46 600 000 [DEM:n] tukeen. Tämä toimintatuki vastaa määrää, joka [Warnow Werftin] laivanrakennustelakalle voidaan enintään myöntää 31.12.1993 mennessä allekirjoitettuihin sopimuksiin liittyvänä tukena.

– –”

15 Komissio teki Saksan liittotasavallan valtiontuesta Kvaerner Warnow Werft GmbH:lle 8.7.1999 päätöksen 1999/675/EY (EYVL L 274, s. 23). Tuota päätöstä muutettiin 29.3.2000 tehdyllä komission päätöksellä 2000/416/EY (EYVL L 156, s. 39), jossa komissio totesi pääasiallisesti, että koska KWW oli ylittänyt vuodelle 1998 hyväksytyn tuotantokapasiteettirajoituksen, sille myönnetty tuki ei 82 200 000 DEM:n osalta soveltunut yhteismarkkinoille.

16 Komissio teki Saksan liittotasavallan myöntämästä valtiontuesta Kvaerner Warnow Werft GmbH:lle 15.2.2000 päätöksen 2000/336/EY (EYVL L 120, s. 12), jossa todettiin pääasiallisesti, että koska KWW oli ylittänyt myös vuodelle 1997 hyväksytyn kapasiteettirajoituksen, sille myönnetty tuki ei 12 600 000 DEM:n osalta soveltunut yhteismarkkinoille.

17 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi yhdistetyissä asioissa T-227/99 ja T-134/00, Kvaerner Warnow Werft vastaan komissio, 28.2.2002 antamassaan tuomiossa (Kok., s. II-1205) edellä 15 ja 16 kohdassa mainitut kaksi komission päätöstä pääasiallisesti sillä perusteella, että komissio oli virheellisesti rinnastanut kapasiteettirajoituksen käsitteen tosiasiallisen tuotannon rajoittamiseen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi asiassa C-181/02 P, komissio vastaan Kvaerner Warnow Werft, 29.4.2004 antamallaan tuomiolla (Kok., s. I-5703) komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta tekemän valituksen.

18 Komissio teki valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt KWW:lle, 20.10.2004 päätöksen 2005/374/EY (EUVL 2005, L 120, s. 21; jäljempänä riidanalainen päätös).

19 Komissio toteaa riidanalaisen päätöksen ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa pyytäneensä 16.6.1999 Saksan viranomaisilta tietoja niiden varojen alkuperästä, joiden avulla KWW oli Saksan lehdistössä 12.6.1999 julkaistujen tietojen mukaan voinut myöntää noin 205 000 000 euron lainan Kvaernerille. Komissio täsmensi tämän

osalta, että sen pyynnöillä pyrittiin varmistamaan, että kyseisiin varoihin ”ei sisältynyt [KWW:lle] – – maksettuun rakenneuudistustukeen liittyneitä liikasuorituksia eikä muuta tukea”.

20 Komissio toteaa tutkintansa päätteeksi riidanalaisen päätöksen 127 perustelukappaleessa, että ”[KWW:n ja Kvaernerin välinen] käteiskassatapahtuma – – ei näytä johtuneen vuonna 1995 päättyneen rakenneuudistusjakson aikana maksetusta liikatuesta”.

21 Toisaalta komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 120 ja 121 perustelukappaleessa, että Saksan liittotasavallan sille toimittamien tietojen perusteella KWW on saanut 25 999 000 DEM liikaa tukea, joka vastaa KWW:n ”rakenneuudistuksen aikana” saamien tukien kokonaismäärän eli 430 100 000 DEM:n ja KWW:lle aiheutuneiden, laivojen rakentamista ja muuntamista koskeviin sopimuksiin liittyvien todellisten tappioiden (jäljempänä sopimuksiin liittyvät tappiot) eli 404 101 000 DEM:n välistä erotusta.

22 Komissio toteaa riidanalaisessa päätöksessä lopuksi seuraavaa:

”1 artikla

Saksan [liittotasavallan KWW:n] hyväksi myöntämä 13 293 077 euron (25 999 000 Saksan markan) valtiontuki ei sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

Saksan [liittotasavallan] on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun ja [KWW:lle] sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

_ _”

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

23 Kantajina olevat Aker Warnow Werft GmbH ja Kvaerner ASA nostivat nyt käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 16.2.2005 toimittamallaan kannekirjelmällä.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja pyysi 6.12.2007 ja 7.1.2008 päivätyillä kirjeillä työjärjestyksensä 64 artiklassa määrättynä prosessinjohtotoimena asianosaisia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja toimittamaan tiettyjä asiakirjoja. Osapuolet noudattivat näitä pyyntöjä asetetuissa määräajoissa.

25 Kantajat pyysivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 11.2.2008 toimittamillaan kirjeillä, että komission vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteuttamiin prosessinjohtotoimiin toimittamat tietyt asiakirjat poistettaisiin asiakirja-aineistosta sillä perusteella, että ne eivät olleet merkityksellisiä asian ratkaisun kannalta (jäljempänä riitautetut asiakirjat). Komissio totesi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 19.2.2008 toimittamallaan kirjeellä, että riitautetut asiakirjat olivat merkityksellisiä, jotta se voi vastata ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sille osoittamiin prosessinjohtotoimiin.

26 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 11.3.2008 pidetyssä istunnossa. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kantajien pyynnön siitä, että riitautetut asiakirjat poistettaisiin asiakirja-aineistosta, koska komissio oli toimittanut ne vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin. Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi komissiota toimittamaan sille tiettyjä asiakirjoja viidentoista päivän kuluessa. Komissio noudatti tätä pyyntöä 18.3.2008. Kantajat toimittivat 8.4.2008 päivätyllä kirjeellä huomautuksensa kyseisistä asiakirjoista.

27 Suullinen käsittely päätettiin 25.4.2008.

28 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

29 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– hylkää kanteen perusteettomana

– velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pääasia

30 Kantajat esittävät kanteensa tueksi neljä kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee oikeudellista virhettä ja ilmeistä arviointivirhettä, koska niiden mukaan komissio on riidanalaisessa päätöksessä virheellisesti asettanut kyseenalaisiksi olemassa olevat tuet, eikä se niiden mukaan voinut määrätä niiden takaisinperimistä. Toinen kanneperuste koskee ilmeistä arviointivirhettä, joka liittyy siihen, että KWW ei ole kantajien mukaan saanut liikaa tukea, koska sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten myönnetyn tuen kokonaismäärä on tosiasiassa pienempi kuin sille tällä perusteella aiheutuneiden todellisten tappioiden määrä. Kolmas kanneperuste koskee oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden rikkomista, joka johtuu menettelyn aloittamisen viivästymisestä ja komission toiminnasta ennen menettelyn aloittamista. Neljäs kanneperuste, joka on esitetty toissijaisesti, koskee ilmeistä arviointivirhettä takaisin perittävän tuen määrän määrittelyssä.

31 Aluksi on todettava, että kantajat riitauttanut toisessa kanneperusteessaan pääasiallisesti sen, että komissio on katsonut, että KWW on saanut tukea yhteensä 430 100 000 DEM, joka vastaa 450 000 000 DEM:n tukea sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten ja 62 500 000 DEM:n kilpailukykytukea, joista on vähennetty 82 400 000 DEM:n suuruinen toimintatuki, jonka komissio oli hyväksynyt mutta jota ei suoritettu Kvaernerille, ja jonka avulla sen oli tarkoitus kattaa sopimuksiin liittyvät todelliset tappionsa, joiden määrä on 404 101 000 DEM. Toinen kanneperuste voidaan jakaa kahteen osaan.

32 Tämän kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantajat väittävät pääasiallisesti, että KWW on saanut pelkästään sopimuksiin liittyvien tappioiden perusteella tukea, jonka käteisenä maksettu yhteismäärä on 58 300 000 DEM, kuten niiden mukaan käy ilmi ensimmäisestä ja toisesta lupapäätöksestä, eikä 450 000 000 DEM, niin kuin komissio on katsonut riidanalaisessa päätöksessä.

33 Tämän kanneperusteen toisessa osassa kantajat väittävät pääasiallisesti, että KWW:lle korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta suoritettua 62 500 000 DEM:n

suuruista määrää ei olisi pitänyt sisällyttää sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten myönnetyn tuen kokonaismäärää koskevaan laskelmaan.

34 Koska näissä kanneperusteen kahdessa osassa pyritään osoittamaan, että KWW:n saaman sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten myönnetyn tuen kokonaismäärä ei ylitä sille tällä perusteella aiheutuneiden todellisten tappioiden kokonaismäärää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että on tarkoituksenmukaista aloittaa asian tutkiminen toisen kanneperusteen toisesta osasta.

Toisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee ilmeistä arviointivirhettä määritettäessä vastaanotettua tukea, joka voidaan ottaa huomioon riidanalaisessa päätöksessä

Asianosaisten lausumat

35 Kantajat väittävät pääasiallisesti, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen sisällyttäessään korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta myönnetyn 62 500 000 DEM:n suuruisen määrän sen tuen kokonaismäärään, jonka KWW on saanut pelkästään sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten. Näissä olosuhteissa sopimuksiin liittyvien toiminnallisten tappioiden kattamista varten myönnetyn tuen kokonaismäärä on pienempi kuin sille tällä perusteella aiheutuneiden todellisten tappioiden määrä, eikä KWW näin ollen ole saanut liikaa tukea.

36 Kantajat toteavat aluksi, että vaikka kilpailukykytuki on toimintatuki, sen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut korvata yksinomaan sopimuksiin liittyviä tappioita, kuten käy niiden mukaan ilmi ensimmäisestä ja toisesta lupapäätöksestä sekä Saksan liittotasavallan komissiolle ilmoittamista asiakirjoista. Kantajien mukaan kilpailukykytuen tarkoituksena oli itse asiassa mahdollistaa kaikkien yhteisön alueella sijaitsevien laivanrakennustelakoiden säilyminen kilpailukykyisinä sellaisiin aasialaisiin telakoihin nähden, jotka saavat tukia, jotka ovat omiaan vääristämään kilpailua laivanrakennuksen

maailmanmarkkinoilla. Se, että kilpailukykytuen määrä määritettiin laivanrakennussopimusten arvon perusteella, ei niiden mukaan kuitenkaan tarkoita, että kyseisen tuen myöntäminen olisi riippunut tappioista, joita kyseisistä sopimuksista saattoi aiheutua. Kantajat väittävät näin ollen, että KWW saattoi vapaasti käyttää kilpailukykytuen muihin toiminnallisiin kustannuksiin kuin sopimuksista aiheutuneisiin tappioihin.

37 Lisäksi kantajat toteavat vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin, että kilpailukykytuki hyväksyttiin direktiivin 90/684 4 artiklan ja kilpailukykytukien myöntämisestä Saksassa yhdistymissopimuksen 3 artiklassa mainituilla alueilla sijaitseville laivanrakennustelakoille 22.7.1991 annettujen suuntaviivojen (Richtlinien für die Gewährung von Wettbeverbshilfen an Werften in der Bundesrepublik Deutschland auf dem in Artikel 3 des Einigungsvertrages genannten Gebiet, jäljempänä saksalaiset suuntaviivat) (Bundesanzeiger 1991, s. 5153) mukaisesti. Kantajat toteavat, että kyseiset suuntaviivat on ilmoitettu komissiolle ja että komissio on hyväksynyt ne. Kantajien mukaan niistä käy erityisesti ilmi, että vaikka kilpailukykytuki myönnettiin laivanrakennussopimusten tekemisen perusteella, sitä voidaan käyttää muihin toiminnallisiin kustannuksiin kuin kyseisistä sopimuksista aiheutuneisiin tappioihin.

38 Lopuksi kantajat väittävät, että kilpailukykytuki on kiinteämääräinen korvaus, jota ei ole mahdollista periä takaisin. Ne huomauttavat yhtäältä, että saksalaisissa suuntaviivoissa määrättiin nimenomaisesti, että kilpailukykytukea ei voitu periä takaisin. Toisaalta ne väittävät, että KWW:lle myönnettyä kilpailukykytukea ei ole käytetty sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen, vaan se siirrettiin kirjanpidollisesti KWW:n vararahastoihin, jotka olivat pienentyneet muiden toiminnallisten kustannusten vuoksi.

39 Komissio vastaa, että se ei ole tehnyt virhettä sisällyttäessään kilpailukykytukena saadun tuen määrän KWW:n sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten saaman tuen kokonaismäärään, koska on niin, kuten se on todennut riidanalaisen päätöksen 94–96 perustelukappaleessa, että kilpailukykytuki oli yhtäältä hyväksytty tarkoituksena korvata ”rakenneuudistuksen aikana kertyneitä tappioita” ja toisaalta se

oli ”tuloa”, jonka avulla KWW on voinut vähentää sopimuksiin liittyviä tappioitaan, minkä seurauksena se tarvitsi vähemmän toimintatukea.

40 Lisäksi komissio väittää vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin ja suullisiin kysymyksiin, että kilpailukykytuki on myönnetty direktiivin 90/684 4 artiklan mukaisesti ja että sen tarkoituksena oli mahdollistaa se, että kaikki yhteisön alueella sijaitsevat laivanrakennustelakat voivat vastata tiettyjen sellaisten aasialaisten maiden harjoittamaan vilpilliseen kilpailuun, jotka tukevat alueellaan sijaitsevia telakoita. Yhtäältä komissio täsmentää tämän osalta, että vaikka kilpailukykytuen saamiseksi ei ollut välttämätöntä, että KWW:lle aiheutuu sopimuksiin liittyviä tappioita, tämä tuki laskettiin kuitenkin kussakin laivanrakennussopimuksessa vahvistetun myyntihinnan perusteella. Näin ollen komissio katsoo, että kyseisen tuen myöntämisen vaikutuksena oli, että sopimuksiin liittyvät tappiot pienenivät. Toisaalta komissio katsoo, että kilpailukykytuki oli otettava huomioon pelkästään sopimuksiin liittyviä tappioita varten myönnettyjen tukien kokonaismäärässä, koska sen Saksan liittotasavallalle 27.11.1992 osoittamasta kirjeestä käy ilmi, että KWW hyväksyi 450 000 000 DEM tukea sopimuksiin liittyvien tappioiden osalta eikä 569 600 000 DEM, niin kuin THA:n ja Kvaernerin välisissä yksinomaisissa neuvotteluissa oli alun perin sovittu, vain sillä perusteella, että sille myönnettiin kilpailukykytukea myös sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

41 Kantajat väittävät pääasiallisesti, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen sisällyttäessään sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten saatujen tukien kokonaismäärään 62 500 000 DEM:n suuruisen määrän, joka on myönnetty korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta.

42 Oikeuskäytännössä on vahvistettu, että sen osoittamiseksi, että komissio on arvioinut tosiseikkoja ilmeisen virheellisesti siten, että kanteen kohteena oleva päätös on

kumottava, kantajan on esitettävä riittävästi näyttöä siitä, ettei riitautettuun päätökseen sisältyvä tosiseikkoja koskeva arviointi ole ollut uskottava (asia T-380/94, AIUFFASS ja AKT v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok., s. II-2169, 59 kohta).

43 Esillä olevassa asiassa on todettava aluksi, että komissio on tehnyt riidanalaisessa päätöksessä kolmivaiheisen päättelyn ja on lopulta päätynyt siihen johtopäätökseen, että KWW on saanut 25 999 000 DEM:n suuruisen tuen, jonka on katsottu olevan liiallinen sen sopimuksiin liittyviin todellisiin tappioihin nähden.

44 Ensinnäkin toistettuaan riidanalaisen päätöksen 13–19 perustelukappaleessa erityisesti ensimmäisen ja toisen lupapäätöksen nojalla hyväksytyt eri tukityypit komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappaleessa, että se on tukeutunut tuen käytöstä 31.12.1995 saakka laadittuun KWW:n tilintarkastuskertomukseen, jonka Saksan liittotasavalta ilmoitti komissiolle 9.7.1996 (jäljempänä 9.7.1996 laadittu kertomus), todetakseen, että KWW oli saanut seuraavat tuet:

– 450 000 000 DEM korvauksena sopimuksiin liittyvistä tappioista

– 62 500 000 DEM korvauksena siitä, että KWW ei ole saanut kilpailukykytukea.

45 Riidanalaisen päätöksen 116 perustelukappaleesta käy ilmi 62 500 000 DEM:n suuruisen määrän osalta, joka on saatu korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta, että komissio katsoi, että ensimmäisessä ja toisessa lupapäätöksessä oli hyväksytty kilpailukykytukea yhteensä 73 000 000 DEM mutta että osaa tästä määrästä eli 10 500 000 DEM:aa ei ollut myönnetty KWW:lle lopullisesti, vaan sille oli maksettu vain 62 500 000 DEM.

46 Lisäksi komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 91 ja 117 perustelukappaleessa, että KWW:n ei tarvinnut panna täytäntöön tietyntyyppisten alusten (Kassettenschiffe) rakentamista koskevia tiettyjä sopimuksia ja ettei se ole näin ollen saanut mitään tukea tällä perusteella. Näin ollen komissio toteaa, ettei se ole ottanut riidanalaisessa päätöksessä huomioon tukea, jonka se oli hyväksynyt enintään kyseisten sopimusten arvon suuruisena, eli 34 600 000 DEM, joka oli osa 617 100 000 DEM:n suuruista toimintatukea, joka oli hyväksytty toisessa lupapäätöksessä.

47 Komissio toteaa näin ollen riidanalaisen päätöksen 118 perustelukappaleessa, että kantajat ovat saaneet rakenneuudistuksen aikana tukea yhteensä 512 500 000 DEM, josta 450 000 000 DEM on korvausta sopimuksiin liittyvistä tappioista ja 62 500 000 DEM korvausta saamatta jääneestä kilpailukykytuesta.

48 Toiseksi komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 119 perustelukappaleessa, että KWW:n sopimuksiin liittyvien todellisten tappioiden määrä, kuten käy ilmi Saksan liittotasavallan sille 30.6.1999 toimittamista asiantuntijan laatimista kertomuksista, oli 404 101 000 DEM.

49 Näin ollen komissio katsoo riidanalaisen päätöksen 120 perustelukappaleessa, että KWW:n saama tuki on 108 399 000 DEM enemmän kuin sen sopimuksiin liittyvien todellisten tappioiden määrä.

50 Kolmanneksi komissio toteaa riidanalaisen päätöksen 116 ja 121 perustelukappaleessa, että KWW ei ollut saanut komission itse aiemmin hyväksymää 82 400 000 Saksan markan ”toimintatukea rakenneuudistukseen”, ja tämän tuen määrä vastaa ”perimättä jätettyjen aiempien velkojen määrää”. Näissä olosuhteissa komissio katsoo, että sopimuksiin liittyvien tappioiden ”korvauksena maksetun liikatuen tasaaminen saamatta jääneellä toimintatuella näyttäisi noudattavan sitoumusta, jonka komissio antoi tuen hyväksymispäätöksissä varmistaakseen, että tuensaaja saa vain rakenneuudistukseen tarvittavan määrän tukea”.

51 Komissio tekee tästä viimeisestä toteamuksesta riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa sen johtopäätöksen, että 82 400 000 DEM:n suuruinen määrä on vähennettävä KWW:lle sopimuksiin liittyvien tappioiden korvaamiseksi maksetusta 108 399 000 DEM:n suuruisesta liikatuesta.

52 Näin ollen komissio on niiden kolmen toteamuksen valossa, joiden mukaan ensinnäkin KWW on saanut ”rakenneuudistuksen aikana” yhteensä 512 500 000 DEM tukea, toiseksi sille on aiheutunut yhteensä 404 101 000 DEM sopimuksiin liittyviä todellisia tappioita ja kolmanneksi sille ei ole maksettu 82 400 000 DEM:n suuruista hyväksyttyä tukea, todennut riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa, että KWW on saanut 25 999 000 DEM liikaa tukea, joka on määrättävä palautettavaksi.

53 On siis yhtäältä todettava, että komissio on katsonut riidanalaisessa päätöksessä, että 62 500 000 DEM:n suuruinen määrä, jonka KWW on saanut korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta, oli osa sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen tarkoitettuja ja käytettyjä tukia ja että kyseinen summa voitiin periä, ainakin osittain, takaisin.

54 Jos toisaalta oletettaisiin, että KWW olisi saanut 450 000 000 DEM tukea pelkästään sopimuksiin liittyvien tappioiden perusteella ja että, niin kuin kantajat väittävät, 62 500 000 DEM:n suuruista kilpailukykytukea ei olisi pitänyt ottaa huomioon riidanalaisessa päätöksessä, olisi todettava, että komissio on katsonut virheellisesti, että kyseessä on liiallinen tuki. Tällaisessa tapauksessa näet sopimuksiin liittyvien tappioiden perusteella saadun tuen kokonaismäärä olisi sen jälkeen, kun siitä vähennetään 82 400 000 DEM:n suuruinen saamatta jäänyt tuki, 367 600 000 DEM, joka on vähemmän kuin 404 101 000 DEM, joka vastaa KWW:lle tällä perusteella aiheutuneita todellisia tappioita.

55 Edellä 53 ja 54 kohdassa tehtyjen toteamusten valossa on näin ollen selvitettävä, onko komissio tehnyt esillä olevassa asiassa ilmeisen arviointivirheen ottaessaan huomioon

62 500 000 DEM:n suuruisen summan, joka oli myönnetty KWW:lle korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta, kun se määritteli KWW:n sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten saaman tuen kokonaismäärän.

56 Ensinnäkin on selvää, että sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten hyväksytty tuki ja kilpailukykytuki ovat molemmat direktiivin 90/684 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintatukia.

57 On kuitenkin todettava, että ensimmäisestä ja toisesta lupapäätöksestä, joiden merkitykselliset kohdat on toistettu edellä 13 ja 14 kohdassa, käy ilmi, että komissio on erotellut selvästi toisistaan sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen tarkoitetun tuen ja kilpailukykytuen. Yhtäältä näet kyseisissä päätöksissä määrätään 6 100 000 DEM:n ja 66 900 000 DEM:n eli yhteensä 73 000 000 DEM:n suuruisesta kilpailukykytuesta, jonka osalta osapuolet eivät ole kiistäneet sitä, että vain 62 500 000 DEM on maksettu. Niissä ei täsmennetä, että tämä tuki olisi pitänyt käyttää sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen. Toisaalta kyseisissä päätöksissä määrätään 11 700 000 DEM:n ja 46 600 000 DEM:n suuruisesta tuesta, jonka osalta on erityisesti mainittu, että se oli tarkoitettu ainoastaan ”1.7.1990 jälkeen allekirjoitettuihin laivanrakennussopimuksiin liittyvien tappioiden osittaiseen kattamiseen”.

58 Lisäksi kauppasopimuksen määräyksistä, joihin komissio tukeutui edellä 13 ja 14 kohdassa mainituissa ensimmäisessä ja toisessa lupapäätöksessä, käy ilmi, että sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen tarkoitettu tuki eroaa kilpailukykytuesta. Yhtäältä kauppasopimuksen 7 artiklan 6 kohdan mukaan THA:n piti myöntää ”450 000 000 DEM:n suuruinen tuki, jolla [oli] tarkoitus rahoittaa rakenneuudistuksen aikana – – tappiot, jotka johtuivat [KWW:n] heikentyneestä tuottavuudesta, ja muut tappiot, jotka johtuivat [KWW:n] [tuolla hetkellä] heikentyneestä kilpailukyvystä”. Toisaalta kyseisen sopimuksen 18 artiklan 1 kohdan mukaan THA oli sitoutunut maksamaan KWW:lle 73 000 000 DEM, mikäli viimeksi mainittu ei saisi laivanrakennusteollisuudelle myönnettävää tukea. Samoin valtiontukien maksusuunnitelmassa, joka oli liitetty kauppasopimukseen ja ilmoitettu komissiolle, kilpailukykytukea koskevat määrät on mainittu erillään niistä tuista, joilla on tarkoitus kattaa muita toiminnallisia tappioita, mukaan luettuna sopimuksiin liittyviä tappioita.

59 Näin ollen vaikka sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen tarkoitettu tuki ja kilpailukykytuki ovat molemmat direktiivin 90/684 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimintatukia, komissio on kuitenkin ensimmäisessä ja toisessa lupapäätöksessä Saksan liittotasavallan sille ilmoittamien asiakirjojen mukaisesti erotellut toisistaan kyseiset tuet, jotka oli käytettävä eri tarkoituksiin, eli yhtäältä kattamaan KWW:n sopimuksiin liittyvät tappiot ja toisaalta korvaamaan sen heikentynyttä kilpailukykyä.

60 Toiseksi 10.2.1993 tehtyyn päätökseen, jossa komissio päätti direktiivin 90/684 4 artiklan 1 kohdan perusteella olla vastustamatta Saksan viranomaisten tekemiä muutoksia kaikkien saksalaisten telakoiden hyväksi perustettuun, kilpailukykytukia koskevaan järjestelmään, ei sisälly mitään mainintoja siitä, että kilpailukykytuki olisi pitänyt käyttää yksinomaan sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen. Kyseisestä päätöksestä käy näet ilmi, että Saksan liittotasavallan komissiolle ennen ensimmäisen ja toisen lupapäätöksen tekemistä ilmoittaman kilpailukykyä koskevan järjestelmän tarkoituksena oli mahdollistaa saksalaisten laivanrakennustelakoiden säilyminen kilpailukykyisinä ”silloin, kun ne kilpailevat sellaisten telakoiden kanssa, jotka sijaitsevat maissa, jotka myöntävät korkeampia tukia laivanrakennusteollisuudelle”, ilman että komissio täsmentää kuitenkaan, mihin erityisiin tappioihin kilpailukykytuki oli käytettävä.

61 Komissio katsoo lisäksi itse, että kilpailukykytuen tarkoituksena ei välttämättä ollut kattaa sopimuksiin liittyviä tappioita.

62 Yhtäältä komissio myöntää nimenomaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kirjallisiin kysymyksiin antamassaan vastauksessa kilpailukykytukeen sovellettavasta järjestelmästä, että ”[direktiivin 90/684 4 artiklan] mukaan [Saksan alueella sijaitsevat laivanrakennus]telakat voivat saada [kilpailukyky]tukia siitä riippumatta, aiheutuuko kyseisestä [laivanrakennus]sopimuksesta tappiota vai ei”, ja että ”toisin sanoen [kilpailukyky]tuen saamiseksi ei ollut välttämätöntä kärsiä [laivanrakennus]sopimukseen liittyviä tappioita”, ja vielä vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa esittämiin kysymyksiin, että ”minkä tahansa tahon piti voida saada tätä tukea siitä riippumatta, aiheutuiko sille tappioita vai ei”. Näin ollen komissio myöntää ainakin implisiittisesti, ettei kilpailukykytuen myöntämisen ja sen seikan, aiheutuuko sopimusten tekemisestä tappioita vai ei, välillä ole syy-yhteyttä. Tämän osalta on siis hylättävä tehottomana komission väite, jonka mukaan

kilpailukykytuki oli käytettävä sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen sillä perusteella, että kyseisen tuen määrä laskettiin kunkin laivanrakennussopimuksen arvon perusteella.

63 Toisaalta saksalaisten suuntaviivojen 3 artiklan 1 kohdasta käy ilmi, että ”kilpailukykytuki voidaan myöntää, jos saksalaiset laivanrakennustelakat ovat tehneet [laivan]rakennusta tai [laivan]muuntoa koskevia sitovia tilauksia 1.7.1990 ja 31.12.1993 välisenä aikana”. Kyseisissä suuntaviivoissa ei kuitenkaan täsmennetä millään tavalla, että kilpailukykytuki olisi pitänyt käyttää ainoastaan sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen mutta ei muiden laivanrakennustelakoiden toimintaan liittyvien tappioiden kattamiseen. Lisäksi se, että tällaista mainintaa ei ole, on yhteensopivaa kilpailukykytuen tarkoituksen kanssa, jona on, kuten käy ilmi 10.2.1993 tehdystä komission päätöksestä (ks. edellä 10 kohta), mahdollistaa se, että kaikki yhteisön alueella sijaitsevat laivanrakennustelakat, eikä siis ainoastaan Warnow Werftin laivanrakennustelakka, voivat vastata tiettyjen aasialaisten maiden maailmanmarkkinoilla harjoittamaan kilpailuun, riippumatta siitä, aiheutuuko kyseisille telakoille laivanrakennussopimuksiin liittyviä tappioita vai ei.

64 Näin ollen on todettava, että ensimmäisen ja toisen lupapäätöksen, 10.2.1993 tehdyn komission päätöksen, saksalaisten suuntaviivojen ja kilpailukykytuen tavoitteen perusteella KWW ei ollut velvollinen käyttämään kyseistä tukea tiettyihin kustannuksiin kuten esimerkiksi sopimuksiin liittyviin tappioihin.

65 Kolmanneksi 9.7.1996 päivätyssä kertomuksessa todetaan, että KWW on todella saanut 62 500 000 DEM korvauksena saamatta jääneestä kilpailukykytuesta ja että kyseinen tuki on toimintatuen osa. Tässä kertomuksessa ei kuitenkaan täsmennetä, että tämä määrä oli tarkoitus käyttää ja että se on todella käytetty sopimuksiin liittyvien tappioiden korvaamiseen. Tämän osalta on todettava, että komissio ei kiistä kantajien väitettä, jonka mukaan KWW:lle korvauksena kilpailukykytuesta myönnetty määrä on siirretty kirjanpidollisesti KWW:n vararahastoihin, eikä sitä ole käytetty sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen.

66 Näin ollen on katsottava, että komissio ei voinut nojautua 9.7.1996 päivättyyn kertomukseen katsoakseen, että kilpailukykytuki oli todella käytetty sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamiseen.

67 Neljänneksi on korostettava, että komissio ei ole vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen istunnossa esittämiin kysymyksiin kiistänyt kantajien väitteitä, joissa todetaan pääasiallisesti, että KWW sai käyttää kilpailukykytuen kattaakseen muita kustannuksia kuin sopimuksiin liittyviä tappioita.

68 Edellä tehdyistä toteamuksista seuraa näin ollen yhtäältä, että kilpailukykytuki oli toimintatuki, jonka käyttötarkoituksesta KWW sai vapaasti päättää, ja toisaalta, että komissio ei ole osoittanut, että KWW olisi todella käyttänyt kyseisen tuen sopimuksiin liittyvien tappioidensa kattamiseen.

69 Näin ollen on todettava, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että kilpailukykytuki oli kirjattava niiden tukien joukkoon, joita KWW:lle oli myönnetty pelkästään sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten.

70 Komission tämän osalta esittämiä väitteitä ei voida hyväksyä.

71 Heti aluksi on hylättävä tehottomina komission väitteet, joiden mukaan kilpailukykytuki on otettava huomioon laskettaessa sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten myönnetyn tuen määrää, koska kyseinen tuki on osa ”rakenneuudistuksen aikana” hyväksytyn tuen kokonaismäärää tai koska se on ”tuloa”, jonka avulla voitiin pienentää KWW:lle myönnetyn toimintatuen kokonaismäärää. Näillä väitteillä ei näet mitenkään kumota edellä 68 ja 69 kohdassa tehtyjä toteamuksia.

72 Samoin on hylättävä tehottomana myös komission väite, jonka mukaan Kvaerner hyväksyi – THA:n kanssa käymissään yksinomaisissa neuvotteluissa, jotka koskivat sitä, että KWW ostaisi Warnow Werftin laivanrakennustelakan –, että KWW sai vain 450 000 000 DEM tukea sopimuksiin liittyvien tappioiden osalta eikä 569 600 000 DEM niin kuin oli alun perin sovittu, vain jos KWW saisi lisäksi kilpailukykytukea. Kuten näet on todettu edellä 68 kohdassa, koska komissio on nimenomaisesti hyväksynyt sen, että KWW:lle voitiin myöntää kilpailukykytuki, kyseistä tukea ei voida rinnastaa KWW:lle pelkästään sopimuksiin liittyvien tappioiden kattamista varten myönnettyyn tukeen, joka olisi perittävä takaisin, mikäli tukea olisi maksettu liikaa.

73 Kaikkien edellä esitettyjen toteamusten perusteella riidanalainen päätös on kumottava, ilman että on tarpeen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lausuu toisen kanneperusteen ensimmäisestä osasta tai kantajien esittämistä muista kanneperusteista.

Oikeudenkäyntikulut

74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

75 Koska komissio on hävinnyt esillä olevan asian ja koska kantajat ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujen korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan kantajien oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valtiontuesta, jonka Saksa on myöntänyt Kvaerner Warnow Werftille, 20.10.2004 tehty komission päätös 2005/374/EY kumotaan.

2) Komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Aker Warnow Werft GmbH:n ja Kvaerner ASA:n oikeudenkäyntikulut.

Tiili Dehousse Wiszniewska-Białecka

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä maaliskuuta 2009.

Allekirjoitukset